

1909-08-27

SENDER

Olivia Holm-
Møller

RECIPIENT

Dagmar, Signe Constantin-Hansen, Thora Constantin-
Hansen, Ingeborg Marcussen

FACTS

Document type:
Letter

Language:
Dansk

Date explanation:
Datering i brev

Sender's location:
Paris

Recipient's location:
København

Mentioned people:
Rembrandt
Juliane Vilhelmine Andresen
Thora Constantin-Hansen
Margaret Monrad
Ejnar Nielsen

Archive:
Holstebro Kunstmuseum

TRANSCRIPTION

Paris den 27 August 1909

Kære Venner! – Kan dette, uden Fortrydelse for nogen, betyde baade Thora, Signe, Ingeborg og Dagmar.

Jer har jeg nemlig Lyst at skrive til, men jeg faar aldrig begyndt paa 4 Breve. Et paa 4 Ark var mere tænkelig. Altsaa til de 4 der vinkede.

Jeg har set saa meget, og at det ikke engang er 14 Dage siden I vinkede, det er ikke til at forstaa.

Siden da, har jeg baade set Aarhusudstillingen, Kølñ, Reims og Paris (Sedan ikke at glemme)

Aarhus var en smuk Begyndelse, jeg vil virkelig raade alle dem der ikke kan komme til Reims! til at tage til Aarhus der er meget

smukt. Ejnar Nielsens Tegninger til "den Gamle Mand og Barnet" er der og "Julen og Menneskene" hvor de Tegninger dog er dejlige, og Billedet fra Volterra – og meget andet godt.

Jeg har haft en tung Dag, det var den første i Kølñ, da havde jeg ikke rigtig rystet Hjemmet af mig, og saa havde jeg jo rejst om Natten (det skal (man) jeg aldrig gøre). Kølñ vil jeg ikke tænke paa nu – skønt den sidste Dag var saa dejlig – men Reims vil jeg aldrig glemme, det er det dejligste jeg har set. Det var stor "Flyvefest" saa jeg maatte give 10 Frank for en Nat og 1½ for Morgenkaffe, jeg var der kun 2 halve Dage og det regnede og jeg var "tungsvær" men ligodt har jeg ikke været til større Festlighed end den Lørdag formiddag. Det er noget for en Billedhugger, og det er noget for alle gode Mennesker. Messen var saa dejlig. Musikken saa bekvem, den passede til alle vore gode Salmer jeg kom itanker om. De synger saa dejligt her i Notre Dame. Saa kom jeg til Paris.

(Tusind Tak for at "søge og finde"!)

Jeg har lige til idag syntes, at Paris var hyggelig Og tryk som Mors Dagligstue – og det er venstre Seinebred vist ogsaa, i Luxembourg

haven gaar jeg saa rolig som i Søndermarken,
og Restauratonerne jeg gaar i, er meget bedre
end Restaurationer hjemme. Louvre, Notre Dame,
Cluny o.s.v. er jo bare rolig og hyggelig.
jeg vil ikke tale om, hvad der er
men idag har jeg være i Paris. Kl 5 gik jeg
til Pl. du Theatre Francais, et sted man læser
danske Aviser, og derfra ad Avenue d l'Opera
og Boulevard Madeleine. Sikken et Leben og
sikken en Mængde Mennesker. Jeg blir næsten
lidt bange. Jeg har vist nok set saa mange
før, tænker jeg i London, men disse er af en
hel anden Slags. rædsom sminkede, snørede og
duftende, Damerne saa ud som rigtig
simple Damer, og saadan en mængde af
dem. saa forstaar jeg, at Paris er lastefuld.
Og den Mængde Automobiler og Drosker, saa
mange har jeg aldrig set. Tak at du sparede
mit Liv, tænkte jeg til hver en Kusk, naar
jeg var kommen over. Men sikke Silketøjer
og mange smukke Dragter og enkelte meget smukke
Sølvting i Vinduerne. Jeg gik og følte mig helt
underlig i min brune danske Beskedenhed.
Saa kom jeg til Madeleine kirken og saa et dejligt
Blomstertorv (de sætter Blomster saa morsomt,
ganske tæt Rose ved Rose saa det blir saadan
en mægtig flad Buket!) og saa kom jeg til
Obeliskens hvor jeg før har været og hvor der er
Indgang til Tuilerihaven, og mens jeg gik ad
den brede brede Midtgang kunde jeg rigtig se
hvor der dog var smukt, fordi jeg kom fra dette
stinkende Vrangbillede af Kulturliv.
Tuilerihaven laa i let Taage og begyndende Skumring
og man saa Slottet dunkelt, og Menneskene
gik saa ordentlige, og her var megen Plads og
Luft, og da jeg drejede om i Blomsterhaven
sad de smaa agtværdige Borgerkoner, som de plejede
paa Bænkene og stoppede Strømper, med Ryggen
mod Gangen og Stopposen i Græsset foran sig,

og Børnene løb der. AAh! jeg følte mig som
kommen hjem! saa gik jeg over Seinen, og
Alle de Kasser med Bøger og Billeder, det er vel
det man kalder "Kajen", det er vist noget man
kan rode længe i før man uden at finde noget
der dur. Jeg rodede længe uden at finde. Saa slog
jeg en Bugt om ad Notre Dame, for at have noget
smukt tilsidst og nu sidder jeg og spiser Pærer.
Druer er her Masser af og de er ikke dyre, og
Ferskner. Her er slet ikke for varmt, Vi gaar i
Overtøj, de fleste af os. Det generer naturligvis
at jeg ikke kan tale med nogen, men det er da
alligevel volsom rart, at man kan faa alt man
behøver uden at kunne tale.

Louvre og Notre Dame er jo – nok sagt – men
Reims Domkirke med sit Indre og med sine Skulpturer
staar som en Sol over det alt. det kommer naturligvis meget af at det er
noget andet end Museum

[højre margen]

har sin rigtige Plads

Her er 22 Numre af Rembrandt i Louvre, og det
er nogle saa forfærdelig godt, at jeg ikke kan sige det.
Ja Louvre behøver vist ikke min Pris, men lad mig da
sige, at der er forfærdelig meget Skit.

Lørdag den 28 Aug. Aften

I Morges da jeg læste Brevet igennem for at fortsætte
fandt jeg det idiotisk, men saadan er jeg om
Aftenen, om Morgenens kunde jeg skrive
fornuftigere, men da har jeg ikke Tid.

Jeg har været i Boulogneskoven idag, sejlet
ad Seinen, først saa jeg et forfærdelig interessant
Museum kinesisk, Japansk og indisk, og jeg
blev ikke færdig, der er meget mere. og saa
Trokadero¹, som har Afstøbninger fra gotiske
Kirker i Frankrig, jeg faar jo volsom Lyst til at
se dem, men Afstøbningerne var nu saa gode og
havde Stenens Form, det var en stor Fornøjelse at
se, der var ogsaa Afstøbninger af norske Kirkeportaler
de saa godt ud – fra Telemarken.

[højre margen]

Jeg har billeder af dem hjemme

Jeg gik og bilde mig ind at det var Fredag i Boulogne-skoven og var lidt skuffet over den liden Pragt men nu opdager jeg, at det jo er Lørdag. De kørte jo da i "Kø". Det forstaar jeg nu ikke de gider. Saa er de "borgerlige" fornuftigere, de har det rigtignok yndigt i Boulogneskov. saadan Plads og saadan Luft, jeg laa og tegnede lidt og følte mig rigtig i godt Selskab, men savnede Mad og Drikkelse (som de andre havde med) og der er en Sø der, med Svaner, Ænder og Gæs – mange Slags – ja, der er yndigt der ude. Hjemmefra, da tænkte jeg mig egentlig Franskmænd som en hel anden Slags end Danske, der var jo dumt. I Louvregaarden kommer hver Middag en lille ung Kone med et mægtigt Forklæde (som en Nederdel) og to forholdsmæssige Lommer med en Mængde pjaltede Strømper i (hvem der slider dem forstaar jeg ikke for hun har sikkert ingen Børn) hun har to smaa fine Hunde sammenlænkede og en større, saa sætter hun sig med Ryggen mod Gaarden, løser Hundene fra hinanden og begynder at stoppe. Hende hilser jeg paa, hendes Mund gaar helt om til Ørene (næsten) naar hun smiler.

De er meget naturlige disse jævne Folk, sidde ude i B. skoven og lappe et Par af Mandens Arbejdsbukser holde dem i Vejret og syne dem fra alle Ender og Kanter, det vilde saamæn ingen pæn Kone gøre hjemme (i Frederiksberg Have. Jeg tror jeg sender Brevet til Dagmar, det er for idiotisk til at sende til fire. Hils de andre mange Gange, dem har jeg da ogsaa skrevet til uden at faa Brev igen.

Hvordan jeg skriver, saa er jeg jo dog den samme, og kommer nok hverken værre eller bedre hjem end jeg rejste, saa der er jo ingen Grund

til at tro, at det ikke mellem os skulle
blive ved det gamle.

Jeg synes forresten I skulle skrive lange Breve
til mig husk jeg har kun mig selv at tale
med. Sig det til Ingeborg. Hils din Mor
og de tre.

[med blyant]

Tulle, [Otto?] [ulæseligt]

– Naa, jeg føler mig for resten ikke
ene hidtil.

dette er saadan rigtig et "Rejse" brev, og jeg forstaar
godt hvorfor Rejsebreve blir saadan, men mon
I ogsaa forstaar det?

min dybeste

Olivia

[med blyant]

Jeg har lige faaet et
meget glædeligt Brevkort
fra Thora. Hils hende
og sig Tak! Jeg har
allerede i Onsdags skrevet til A.

Jeg har begyndt at tegne paa Gaden idag, sig til Monrad
om du ser hende, at det er Sludder, at vi ikke maa, jeg
spurgte en Politibetjent og han sagde: s'est permi,
s'est permi! og saa stod han selv og saa paa at
jeg tegnede. – Aak her er meget at tegne!

¹ Formentlig Palais du Trocadéro, der blev bygget til verdensudstillingen i 1878 og revet ned i 1935.

OMTALTE VÆRKER

Ejner Nielsen: *Stenegelunden i Volterra*. 1906-1907. Olie på lærred, 129 x 118 cm. Statens Museum for Kunst✕Ejner Nielsens illustrationer til Karl Larsens fortælling: *Den gamle Mands Barn*. 1900. Tuschtegninger. Vejen Kunstmuseum✕Ejner Nielsen: *Menneskene og Julen*. 1903. Blyant på sammenstykket papir med overløbninger. Vejen Kunstmuseum

Paris d. 27 August 1809.

Kor Venner! — Kan dette, uden Forbydelse for nogen,
betjende baade Thors, Lique, Ingelby og Dagmar,
for hvor jeg nemlig lytt at skrive til, men jeg faar aldrig
brygget paa 4 Brev. Et paa 4 Aft om min
tenhelst. Altraa til de 4 der vinkede.

Jeg har ret saa meget, og at det ikke engang er 14
Dage siden jeg vinkede, det er ikke til at forstaa.
Siden da, har jeg baade set Aosthus udstillinger, Köln
Reims og Paris (Sedant ikke at glemme)

Aosthus var en smuk Begyndelse, især vil vistnok
være alle ^{dauglede, krig, kommande, det Reims!} til at tage til Aosthus der er meget
smukt. Ingen Nielsens Tegninger til den gamle
Mand og Børn "de og afslutning af Menneskene"
hvor de Tegninger dog er dygtige. og Billedet for Volterra
— og meget andet godt.

Jeg har haft en tung Dag, det var den første i Köln,
da havde jeg ikke rigtig nyttet Hjemmet af mig,
og saa havde jeg jo rejst om Natten (det skal
man aldrig gøre). Köln vil jeg ikke leve paa mig
— skönt den sidste Dag var saa dygtig — men
Reims vil jeg aldrig glemme, det er det
dygtigste jeg har set. Der var stor "Flyvefest"
saa jeg maatte give 10 Frank for en Nat og 1½ for
Morgenkaffe, jeg var der kun 2 halve Dage og
det regnede og jeg var "tungsor" men ligodt
har jeg ikke ventet til stor Festhed end den
Lørdag formiddag. Det er meget for en Billed-
tænger, og det er meget for alle gode Mennesker.

Messen en raa dygt. Merikken raa bekrum,
den garsede til alle vor gode Salmer is kom
itankes en. De syngs opna dygt is i Noter
Dance. Laa kom is til Paris.

(Turind Tak for søge og finde "!")

Is kom lige til ides rygtis, at Paris en hyggely
og tryk vor Mon Dygt etue — og det
vinter Seinerbred vint opna i Luxembourg
haver gaa is raa rolig vor i Søndemorken,
og Restauratorem is gaa i, es meget bedr
end Restauratorem hjemme. Louver, Notre Dame,
Pleury o. s. v. is is bare rolig og hyggely.
Is vil ikke tale om, hvad der es.

men idy har is vent i Paris. Kl. 5 gik is
til Pl. du Theatre Francais, et sted man fore
dansk Arin, og derfra ad Avenue d l'Opera
og Boulevard Madeleine. Sikken et leben og
nikken en Mange Mennesker. Is ble møder
lidt bange. Is har ved rolig ret raa mange
for, tænke is i London, men disse es af en
helt anden Slags. voldsom sminkede, smørke
og duftende, Damerne raa ud vor rigt
simple Damer, og raader en Mange af
dem. raa fortælle is, at Paris es lastefield.
Og den Mange Automobile og Brosser, raa
mange har is aldy ret. Tak at du spande
mit liv, tænkte is til hvor en Kusk, naa
is vor kommen over. Men sikken Silketøj

og mange smukke Drøfter og enkelte meget smukke
Tolovtins i Vinduerne. I gik og følte sig helt
uendelig i min brune danske Beskedenhed.

Laa kom i til Madeleine kirken og saa et dejligt
Blomsterbord (de røde Blomster saa smukt,
gaaske det Rose ind Rose saa det bli saadan
en meget flad Buket.) og saa kom i til
Obelikken hvor i for her var og hvor de
Indgang til Tuilerihaven, og mens i gik ad
den brede brede Midtgang kunde i rigt se
hvor de dog var smukt, fordi i kom fra dette
stinkende Vrangbillede af Kulturliv.

Tuilerihaven laa i det Taage og begyndende Skum
og man saa Skottet dunkelt, og Meneskene
gik saa ordentlige, og her var megen Plads og
Luft, og da i drøide om at i Blomstehaven
saa de smaa agtvoordige Børn, som de pleyde,
paa Benkene og stoppede Stinger, med Pyggen
mod Gangen og Stopposen. Græsset foran sig,
og Børnen løb der. Aah! i følte sig som
kommer hjem! saa gik i om Løven, og
Alle de Hæser med Børn og Billeder, det var
det man kaldte "Kajen", det var noget man
kun rode længe i for man uden at finde noget
der dømte. I rodede længe uden at finde. Saa slog
i en Bøgt om ad Notre Dame, for at have noget
smukt tilbedet. og nu vidde i og spise Pav.
Døren er her ilavet af og de er ikke dyrs, og
Føreren. Men det ikke for svært, Vi gaar i

Orestoj, de fleste af os. Det gælder naturligvis
at j ikke kan tale med nogen, men det er da
alligevel velkommet, at man kan faa alt man
behøver inden at kunne tale.

Louvre og Notre Dame er jo - nok rogt - men
Reims med sit Tårn og med sine Skulpturer
staar som en Sol over det alt. ^{det kommer naturligvis}
Her er Ld. Muses af Rembrandt i Louvre, og det
er nogle saa forfærdelig gode, at j ikke kan sige det.
fra Louvre behøver vi ikke min Pris, men lad os da
sige, at der er forfærdelig meget Skit.

Lørdag d. 28 Aug. Aften.

I Morgen da j Lørdag Brunt igennem for at forsatte
sandt j det idiotisk, men saadan er j om
Aftener, om Morgenen kunde j skrives
fornuftigere, men da har j ikke Tid.

J har vent i Boulogne skoven idag, seilet
ad Seinen, først var j et forfærdelig indtryk af
Museum kinesisk, japanisk og indisk, og j
blev ikke færdig, der er meget mere. og saa
Trokadero, som har Afstøbninger af fra gotiske
Kirker i Frankrig, j fandt jo velkommet Lygt til at
se dem, men Afstøbningerne var vi saa gode og
harde Hænder Forn, det var en stor Fornøjelse at
se, der var ogsaa Afstøbninger af norske Kirkeportaler
da saa godt ud - fra Tilerne.

J gik og bildte os ind at det var Fredag i Boulogne
skoven og var lidt skuffet over den liden Pragt
men nu opdager j, at det jo er Lørdag. De bedste

der er nok af den
Werner
der har Pilede af den

jo da i "Kø". Det forstaa i, nu ikk. de gik.
Saa er de "boogstij" foruøstige, de har det rigtigst
yndigt i Boulogne-sten. raadene Plads og
raadene Luft, i, saa og tegne lidt og folte
mig rigtig i godt Selskab. men saarede
Mød og Drikke (som de andre havde med).
og der er en Lø der, med Læns, Ende og
Gros - mange Slags. — ja, der i yndigt de
side. Ujem mæke, da tænkte i mig eyullig
Frankmand som en hel anden Slags end
Danke, det var jo dæmet. I Louvre gaarden
kommer hos Middag en lille ung Kone med
et meget Forklæde (som en Vidsdel) og to
forholdsmæssig Lomme med en skønne pjalte
Strømper i. (hvor de stode den forstaa i, ikk.)
for hæn har rikkert ingen Børn) hæn har
to saaa fine Hunde saamen løbende
og en storr, saa sætte hæn sig med Ryggen
mod Gaarden, løse Hundene for hinanden og
begynde at stoppe. Hunde hiler i paa
hendes Mænd gaa helt om til Preue (næsten).
naar hæn smiler.

De er meget naturlige disse porne Folk, sidde side
i B. rhorn og paa et Par af Mændes Obydskaber
holde dem i Vjæst og syne dem for alle Ende
og Kante, det vilde saamen ingen pæn
Kone gaa i jernene (i Fortælle bog Har.

for tre er runde Brøst til Dagmar, det er for
indtækt til at sætte til fire. Vil de andre maane
Gang, den her er da ogsaa skabt til inden
at faa Brøst igen.

Skøndt der skives, saa er der jo dog den samme,
og kommer nok herved som alle andre Lige,
end er rigt, saa der er jo ingen Grund
til at tro, at det ikke mæltens og skulde
blive ved det gamle.

Jegs forresten I skulde skrive lange Brøst
til mig, herved er her kun mig selv at tale
med. Sig det til Højborg. Vil den Mot,
og de tre. — ^{Tale. Otte opbehold} — Naa, er selv mig, forresten ikke
en hidtil.

det er saadan rigt at "Rige" brøst, og is forresten
godt herved Rige brøst bli saadan, men men
I ogsaa forresten det?

til her lige faar et
meget gladeligt Brøst
for Thora, Vil hende
meget og sig Tak! I her
aldrig, Og det skulde A.
min dogbrøst

Oliver.

Er her begyndt at tegne paa Gaden idag, sig til Mourat
om du se hende, at det er Skidder, at er ikke saa, is
spørte en Politibetjent og han sagde: s'est permi,
s'est permi! og saa stod han selv og saa paa at
is tegne. — Aah her er meget at tegne!